

Котлова Людмила Олександрівна
к.псих.н., доцент, завідувачка кафедри психології, логопедії та
інклюзивної освіти,

Шефлер Тетяна Володимирівна
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої
освіти спеціальності Спеціальна освіта
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ВИДИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Здоров'я дитини – це основа її гармонійного розвитку, тому одним з ключових завдань логопеда є збереження та зміцнення здоров'я вихованців. Для цього у логопедичній практиці застосовують різноманітні здоров'язберігаючі технології, кожна з яких спрямована на вирішення конкретних завдань.

Фізкультурно-оздоровчі технології відіграють важливу роль у здоров'язберігаючій діяльності логопеда. Вони спрямовані на підтримку та зміцнення фізичного здоров'я дошкільників, що, у свою чергу, позитивно позначається на їхньому мовленнєвому розвитку. Використання сучасних методик фізичного виховання сприяє швидкому й ефективному засвоєнню нових навичок, підвищує рівень фізичної підготовки та працездатності [1, с. 44].

Збереження та зміцнення здоров'я дитини є необхідною умовою її повноцінного мовленнєвого розвитку. У логопедичній практиці здоров'язберігаючі технології розглядаються як комплекс засобів, що забезпечують оптимальні фізичні, психоемоційні та соціальні умови для формування мовлення.

1. Фізкультурно-оздоровчі технології. До них належать загальнорозвивальна та лікувальна гімнастика, дихальні вправи, логопедичний масаж, вправи для розвитку дрібної моторики, загартовування. Їх вплив на мовлення полягає у:

- розвитку мовленнєво-рухової координації;

- формуванні правильного мовленнєвого дихання;
- покращенні артикуляційної моторики;
- стимуляції міжпівкульної взаємодії через розвиток дрібної моторики;
- підвищенні загальної працездатності та витривалості.

Особливу роль відіграють дихальні вправи, що формують основу для плавного, інтонованого мовлення, та логопедичний масаж, який нормалізує тонус м'язів артикуляційного апарату. Розвиток дрібної моторики рук активізує мовленнєві центри кори головного мозку, що підтверджується дослідженнями у галузі нейропсихології та спеціальної педагогіки.

2. Психолого-педагогічні технології. Спрямовані на створення сприятливого емоційного клімату під час занять. Використання ігрових методик, релаксаційних вправ, елементів арт-терапії сприяє:

- зниженню емоційного напруження;
- формуванню позитивної мотивації до мовленнєвої діяльності;
- розвитку мовленнєвої ініціативи та комунікативної активності;
- корекції емоційно-вольової сфери.

Сприятливе психологічне середовище підвищує ефективність логопедичної роботи та активізує пізнавальну діяльність дітей.

3. Технології забезпечення безпеки життєдіяльності. Передбачають дотримання санітарно-гігієнічних норм, організацію раціонального харчування, профілактику травматизму та захворювань. Систематичне зміцнення імунітету та зменшення пропусків занять забезпечує безперервність корекційного процесу, що є важливою умовою успішного мовленнєвого розвитку.

4. Ігрові технології як інтегративний компонент. Рухливі, дидактичні та сюжетно-рольові ігри поєднують фізичну активність і мовленнєву практику, сприяють збагаченню словника, розвитку діалогічного та зв'язного мовлення, формуванню комунікативних навичок [2].

Здоров'язберігаючі технології в логопедичній практиці забезпечують комплексний вплив на фізичну, моторну та психоемоційну сфери розвитку дитини. Їх системне впровадження створює оптимальні умови для формування

правильної звуковимови, розвитку фонематичних процесів, зв'язного мовлення та підвищення мовленнєвої активності дошкільників. Отже, узагальнюючи викладене, слід зазначити, що здоров'язберігаючі технології становлять цілісну систему організаційних, педагогічних, психолого-педагогічних та фізкультурно-оздоровчих заходів, спрямованих на збереження і зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я дитини. Їх упровадження у логопедичну практику є науково обґрунтованим, оскільки мовленнєвий розвиток дошкільників перебуває у тісному взаємозв'язку зі станом соматичного здоров'я, рівнем сформованості моторної сфери, емоційно-вольовими процесами та умовами освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Гордєєва К. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології в науковому просторі. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. Вип. 19. Слов'янськ: ДДПУ, 2023 р. С. 43-52. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/285664> (дата звернення: 02.07.2026).

2. Гуменюк С.В. Здоров'язберігаючі технології в системі освіти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». Вип. 26 / МОН України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; [гол. ред. І.В. Козубовська; редкол.: О.М. Гвоздяк, В.І. Староста, Т.К. Завгородня]. Ужгород: УНУ, 2013 р. С. 55-57.